

Mariager den 14.08.2014

Friluftsliv som pædagogisk metode.

Indledning

Friluftsliv og outdoor aktiviteter anvendes i dag hyppigt på en lang række opholdssteder, døgninstitutioner, efterskoler og ungdomsskoler, og DSI Hedehuset har siden opstart for 30 år siden haft friluftsliv som en del af de pædagogiske principper. Dette har givet en velfunderet grobund for en lang række teser om, hvorfor, hvornår og for hvem friluftsliv, som pædagogisk metode, er hensigtsmæssigt.

DSI Hedehuset er en selvejende nonprofit fond, hvis formål er at tilbyde socialpædagogiske behandlingstilbud til marginaliserede grupper i samfundet. DSI Hedehuset driver 2 opholdssteder, 1 specialskole, 2 bosteder, 1 dagbeskæftigelse og diverse udslusningstilbud. Aldersgruppen spænder bredt, men i nærværende projekt vil fokus være på aldersgruppen 12-21 årige. DSI Hedehuset anvender en bred vifte af pædagogiske principper og psykologiske teoridannelser, for bedst muligt at kunne tilpasse behandlingen til den enkelte brugers behov.

Formål og resultat

Projektets formål er at udvikle, afprøve, videreudvikle og beskrive metoder til brug i arbejdet med marginaliserede unge, herunder brugen af friluftsliv som metode.

Som et biprodukt giver projektet mulighed for afprøvning af hensigtsmæssigheden i at inddrage en ekstern friluftslivsleder, som praktisk afvikler af aktiviteter.

Resultatet af projektet vil være information og pejlemærker for fagfolk og andre ildsjæle indenfor det socialpædagogiske område. Vidensopsamlingen skal skabe grobund for refleksion over og bedre beslutningsgrundlag omkring:

- Hvorfor aktiviteter med friluftsliv fungerer i socialpædagogisk arbejde?
- Hvilke aktiviteter der potentielt kan bidrage til bestemte pædagogiske problemstillinger?
- Hvem der kan have gavn af disse aktiviteter i deres udvikling?

Derved vil fagfolk støttes i at anvende friluftslivaktiviteter mere målrettet i det socialpædagogiske arbejde, så de kan vælge hensigtsmæssige aktiviteter til de aktuelle problemstillinger og de konkrete unge.

Baggrund og viden

Den teoretiske baggrundsviden for anvendelse af denne aktiveringsform overfor målgruppen er lille. Der er veldokumenteret effekt af længere ture fra en uges varighed og opefter (se f.eks. Gass, Gillis & Russell 2012), men de samme forskere efterlyser nærmere undersøgelse af de enkelte aktiviteter for at forstå de pædagogiske muligheder mere præcist (se også Christensen 2013). Samtidig mangler der undersøgelse af processen og effekten af kortere hyppigere forløb af f.eks. en dags varighed.

Praktisk tilrettelæggelse

Under projektets gennemførelse, vil der være et tæt samarbejde med et andet nærliggende opholdssted "Yggdrasil", hvis målgruppe er identisk med målgruppen for DSI Hedehuset. Herved skabes et bredere og relevant erfaringsgrundlag og dermed et mere kvalificeret datagrundlag. Ligeledes vil en række andre samarbejdspartner indgå som sparringspartnere under projektafviklingen.

D.s.i. Hedehuset består af:

Opholdsstedet Hedehuset (Alstrupvej 4-6, 9550 Mariager; tlf. 96 68 27 23)

Fællesskolen (Industrivej 11, Assens, 9550 Mariager; tlf. 98 56 16 00)

Harlekin Dagbeskæftigelse og Bostøtte (Rosengade 9, 9550 Mariager, tlf. 98 54 29 09)

Botilbuddet Fuglsang (Fuglsangsgade 5, 9550 Mariager, tlf. 98 54 24 80, samt Skovvej 1, 9550 Mariager) og Botilbuddet Harlekin Opgang (Rosengade 9 B, 9550 Mariager; tlf. 98 54 24 80)

For det første vil projektet give mulighed for yderligere en ugentlig friluftaktivitet i tillæg til de eksisterende friluftaktiviteter på opholdsstederne i projektperioden. Fokus vil være rettet mod en vifte af aktiviteter til udvikling af selvtillid hos den enkelte unge. Erfaringen viser, at det i en travl hverdag kan være svært at finde tid og personaleresourcer til at tilbyde aktiviteterne. Derfor vil der i projektet være afsat løn til, at en friluftvejleder og projektlederen kan indgå som ekstra ressource for at sikre aktiviteterernes gennemførelse. Det vil som nævnt samtidig give mulighed for at afdække fordele og ulemper ved at ansætte en friluftvejleder som muligt aktivitetstilbud i døgninstitutioner, på samme måde som man alternativt ellers ville vælge at købe en bowlingtur, biograftur og lignende.

For det andet vil projektet endvidere omfatte tilrettelæggelse, videreudvikling, måling og beskrivelse af effekten af længere socialpædagogiske ture af 2 til flere dages varighed; i opholdstedsverdenen ofte betegnet "sommerhusture". I nærværende projekt forventes disse gennemført som friluftsture i form af f.eks. vandreture, kanoture eller sejlture. Her vil fokus især være rettet på relationsdannelse og mulighed for den "gode samtale". Der forventes afviklet 4-5 ture i projektperioden.

DSI Hedehuset tilbyder allerede almindelige friluftaktiviteter som sejllads, dykning, klatring, kano, kajak, surf, ski, mountainbike og fiskeri. Friluftsliv lidt bredere betragtet som aktiviteter, hvor den unge er fysisk aktiv ude i naturen, har DSI Hedehuset haft gode erfaringer med. Der er tale om aktiviteter af mere utraditionel karakter som f.eks. skovarbejde, køre markracer, bygge huler i træerne og stå på vandski.

Fælles for aktiviteterne er konkrete praktiske problemer, der skal løses, og fraværet af en række af de forhold og kontakter, der kan være med til at stresser de unge i dagligdagen. Dette har erfaringsmæssigt været medvirkende til at mindske de unges stress-niveau.

Projektet vil beskrive hver enkelt aktivitets force og begrænsning set som pædagogisk metode. Heri indgår både overvejelser over aktiviteterens indhold og de fysiske rammer sammenholdt med de unges problemer og specielle pædagogiske problemstillinger.

Med henblik på at kvalificere DSI Hedehusets praktiske erfaringer i arbejde med friluftsliv og marginaliserede unge, inddrages i dette projekt Aalborg Universitet. Via dette samarbejde måles effekten af de forskellige aktiviteter med de unge ved hjælp af en kvantitativ spørgeskemaundersøgelse. Den kvantitative undersøgelse suppleres med en kvalitativ for at afdække de processer, der fører til den effekt, der ønskes. Dermed opnås en forståelse af de forhold, der har betydning for processerne, så aktiviteterens muligheder kan beskrives nærmere.

Summen af de to undersøgelser danner grundlag for pejlemærker og inspiration til, hvordan andre socialarbejdere bedst muligt kan tilrettelægge og gennemføre aktiviteter med friluftsliv og få mulighed for at målrette dem bestemte typer unge og bestemte pædagogiske problemstillinger.

Arbejdsteser

I 1996 gennemførte DSI Hedehuset en undersøgelse (KABU), som skulle afdække, hvad de unge havde fået ud af opholdet.

Gennem ca. 60 interviews med tidligere bruger, gav disse primært udtryk for, at

1. De voksne var gode at tale med.
2. De ture, herunder friluftsture, som de unge havde deltaget i, var stærk medvirkende årsag til en oplevelse af tryk samvær, positiv tilgang til opholdet, og øget selvtillid.

Undersøgelsen har bidraget til inspiration til dette projekt. Sammenholdt med de mangeårige erfaringer på området, kan nedenstående 3 aspekter af de enkelte aktiviteter potentialer opstilles. Karakteristikken af de enkelte aktiviteter og deres pædagogiske muligheder fokuseres omkring disse aspekter.

1. Udvikling af selvtillid gennem friluftaktiviteter.
2. Friluftsliv som ramme for relations-dannelse.
3. Udeliv som sænkende for unges stressniveau.

Det betyder samtidigt, at den kvantitative og kvalitative spørgeskemaundersøgelse vil tage udgangspunkt i disse 3 punkter.

Litteratur.

Christensen, Bjørn Sylvester (2013) *Terrængående forskning. Et litteraturstudie omhandlende friluftsliv i terapeutisk og pædagogisk arbejde med funktionshæmmede personer* Speciale ved Syddansk Universitet

Gass, M.A., Gillis, H.L. & Russell, K.C. (2012) *Adventure therapy. Theory, Research and Practice* New York: Routledge

Men henvisning til ovenstående beskrivelse er det vores store ønske og håb, at Friluftsrådet vil se positivt på vores ansøgning således, at vi sammen kan foranledige endnu større glæde, gavn og benyttelse af den danske natur, samtidig med at vi udvikler og kvalificerer friluftspædagogikkens faglighed.

Med venlig hilsen

Carsten Bredahl
Forstander

Søren Rasmussen
Friluftsansvarlig

